

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять з дисципліни
«Соціальний аудит та інспектування»
для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення
усіх форм навчання

УДК
36:351.84.073.526](07)
М54

*Затверджено Вченою радою факультету
гуманітарних технологій,
протокол № 6 від 23.12.2021 р.,
згідно з рішенням кафедри соціального забезпечення,
протокол № 1 від 27.08.2021 р.*

Упорядник *Губар О. Є., к.е.н., доцент кафедри соціального забезпечення
ЧДТУ*

Рецензент *Журба І.О., к.е.н., доцент, завідувач кафедри Соціального
забезпечення ЧДТУ*

М54 Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Соціальний аудит та інспектування» для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення усіх форм навчання [Електронний ресурс] / [упоряд. Губар О. Є.] ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2021. – 39 с. – Назва з титульного екрана.

У виданні містяться рекомендації щодо виконання практичних робіт з дисципліни «Соціальний аудит та інспектування». Наведено завдання до виконання практичних робіт та самостійного вивчення дисципліни, вимоги щодо їх виконання, тематику рефератів, доповідей, питання до підсумкового контролю та список рекомендованої літератури та інформаційних джерел.

Для студентів спеціальності 232 Соціальне забезпечення усіх форм навчання.

УДК 36:351.84.073.526](07)

Навчальне електронне видання
локального використання

Друкований примірник

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять з дисципліни
«СОЦІАЛЬНИЙ АУДИТ ТА ІНСПЕКТУВАННЯ»
для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення
усіх форм навчання

Упорядник
Губар Олександра Євгенівна

В авторській редакції

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Рекомендації до проведення практичного заняття №1.....	5
2. Рекомендації до проведення практичного заняття №2.....	6
3. Рекомендації до проведення практичного заняття №3.....	7
4. Рекомендації до проведення практичного заняття №4.....	10
5. Рекомендації до проведення практичного заняття №5.....	11
6. Рекомендації до проведення практичного заняття №6.....	12
7. Рекомендації до проведення практичного заняття №7.....	13
8. Рекомендації до проведення практичного заняття №8.....	15
9. Теми для доповідей/рефератів.....	16
10. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання.....	18
10.1. Підготовка до виконання контрольної роботи.....	18
10.2. Оформлення контрольної роботи.....	19
10.3. Критерії оцінювання контрольних робіт.....	19
10.4. Варіанти контрольної роботи.....	20
11. Питання до підсумкового контролю.....	35
12. Перелік рекомендованої літератури та інформаційних джерел.....	38
Додатки.....	39

ВСТУП

Метою дисципліни є формування у студентів базових знань про соціальний аудит та інспектування та розуміння їх функцій у системі соціального забезпечення, оволодіння сучасними методиками проведення інспектування.

Завдання дисципліни: ознайомлення з теоретичними та методологічними засадами соціального аудиту та інспектування та його значенням в системі соціального забезпечення; вивчення теоретичних засад соціального інспектування, напрямів контролю за додержанням вимог законодавства щодо захисту прав і свобод дітей, сім'ї та молоді у соціальній роботі з ними; оволодіння методикою проведення соціального інспектування різних категорій населення; ознайомлення з особливостями взаємодії державних установ та недержавних організацій у соціальній роботі із дітьми, сім'ями та молоддю, щодо забезпечення захисту їх прав, свобод та законних інтересів.

Результати навчання (відповідно до Освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» (бакалаврський рівень вищої освіти)). *Змістом компетенцій вивчення дисципліни* є отримання студентами теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для розуміння сутності та методів соціального аудиту та інспектування. У результаті опанування програми дисципліни студент повинен:

- вміти застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження (ПРН3);
- вміти застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення (ПРН4);
- використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій (ПРН5).

Також, в результаті вивчення дисципліни студенти мають вміти:

- аналізувати стан здійснення соціального аудиту та інспектування в Україні;
- оперувати термінологією з курсу «Соціальний аудит та інспектування»;
- застосовувати знання відносно соціального аудиту та інспектування при вивченні інших дисциплін циклу професійної підготовки.

1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ №1

Тема: Теоретичні основи соціального аудиту.

Мета та завдання практичного заняття: закріплення та поглиблення теоретичних знань з визначення сутності соціального аудиту та його ролі в концепції соціальної відповідальності бізнесу.

План заняття

1. Обговорення питань

- 1.1. Соціальний аудит як суспільна практика.
- 1.2. Види та функції соціального аудиту.
- 1.3. Типи соціального аудиту.
- 1.4. Теоретичні засади дослідження соціального аудиту.
- 1.5. Соціальний аудит у теоретичному полі соціального контролю.
- 1.6. Відповідальність як принцип соціального аудиту.
- 1.7. Соціальний аудит у концепції соціальної відповідальності.
- 1.8. Історія виникнення соціального аудиту.

2. Дискусія на тему: «Перспективи впровадження технологій соціального аудиту в Україні».

3. Практичні завдання.

3.1. Визначити відмінності аудиту від ревізії та оформити їх за наведеною таблицею:

ОЗНАКА	АУДИТ	РЕВІЗІЯ
1. Мета		
2. Завдання		
3. Суб'єкт		
4. Об'єкт		
5. Правове регулювання		
6. Ініціатори перевірки		
7. Час здійснення		
8. Принцип оплати праці		
9. Можливість відмови від перевірки		
10. Визначення обсягу перевірки		
11. Виправлення виявлених під час перевірки недоліків		
12. Поведінка у випадку виявлення зловживань		
13. Документальне оформлення результатів перевірки		
14. Користувачі інформації		

3.2. Пояснити відмінності між зовнішнім (незалежним) і внутрішнім аудитом за наведеними ознаками. Оформити таблицю .

ОЗНАКА	ЗОВНІШНІЙ АУДИТ	ВНУТРІШНІЙ АУДИТ
1. Постановка мети і завдання		
2. Організація роботи і обов'язки		
3. Суб'єкти		
4. Оплата праці		
5. Відповідальність		
6. Звітність		

Питання для поточного контролю знань

1. Предмет соціального аудиту, його об'єкт та цілі.
2. Назвіть типи соціального аудиту.
3. Пояснити, чому користувачі соціального аудиту проявляють до нього зацікавленість.
4. Пояснить роль соціального аудиту в контексті соціальної відповідальності бізнесу.
5. Назвати країни, що використовують соціальну звітність.
6. Описати види та форми соціального аудиту.

Рекомендовані джерела: основна: 1-5; допоміжна 1-3: інформаційні ресурси мережі інтернет.

2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ №2

Тема: Професійні стандарти соціального аудиту. Міжнародні стандарти та методики соціального аудиту.

Мета та завдання практичного заняття: закріплення та поглиблення теоретичних знань з основ соціальної відповідальності, основних міжнародних стандартів соціального аудиту та зарубіжного досвіду соціального аудиту.

План заняття

1. Обговорення питань

- 1.1. Цілі, цінності та етичні норми соціального аудиту.
- 1.2. Складові поняття «соціальна відповідальність».
- 1.3. Сутність соціальної відповідальності державної влади, бізнес-структур та профспілок.
- 1.4. Характеристика основних і найбільш поширених міжнародних стандартів та індексів: AA 1000, SA 8000 (ISO 26000), ISO 9000, ISO 14001, OHSAS 18001, GRI, Global Compact.
- 1.5. Міжнародне законодавство, що регулює методики соціального аудиту.
- 1.6. Зарубіжні моделі та досвід соціального аудиту.

2. Дискусія на тему: «Роль соціальної відповідальності у підвищенні відповідальності усіх сторін соціального партнерства».

3. Практичне завдання.

- 3.1. Оформити таблицю і пояснити відмінності між системою соціальних відносин на Заході (США, Європа) та в Японії.

КРИТЕРІЇ	США/ЄВРОПА	ЯПОНІЯ
Етнічні особливості		
Релігійний фактор		
Виховання цивілізаційних цінностей		
Індивідуальні цінності		
Загальні цінності		

Характерні національні риси		
Відношення до праці		
Філософія фірми		
Ключові принципи організації		
Основні вимоги до менеджменту		
Процес прийняття рішень		
Стиль управління		
Відносини між працівниками		
Метод найму та кадрова політика		
Спосіб вирішення конфліктів		

Питання для поточного контролю знань

1. Назвіть складові поняття «соціальна відповідальність».
2. Розкрийте роль історичного фактору в формуванні сучасного розуміння соціальної відповідальності.
3. Поясніть сутність соціальної відповідальності державної влади, бізнес-структур та профспілок.
4. Обґрунтуйте роль соціального аудиту у підвищенні відповідальності усіх сторін соціального партнерства.
5. Охарактеризуйте сферу міжнародно-правового регулювання, до якої включається соціальний аудит.
6. Назвіть міжнародно-правові акти, які можна віднести до сфери регулювання соціального аудиту.
7. Назвіть положення Європейської соціальної хартії, які мають бути враховані під час проведення соціального аудиту.
8. Дайте характеристику основних міжнародних стандартів та індексів) AA 1000, SA 8000 (ISO 26000), ISO 9000, ISO 14001, OHSAS 18001, GRI, Global Compact).

Рекомендовані джерела: основна: 1-5; допоміжна 1-3: інформаційні ресурси мережі інтернет.

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ №3

Тема: Процес соціального аудиту.

Мета та завдання практичного заняття: закріплення та поглиблення теоретичних знань зі складових процесу соціального аудиту шляхом дискусій, розв'язання практичних завдань та ситуаційних вправ.

План заняття

1. Обговорення питань:

- 1.1. Соціальний аудит як оціночне дослідження.
- 1.2. Організаційні і нормативні можливості соціального аудиту в рамках соціального регулювання.
- 1.3. Ризики в соціальному аудиті.

- 1.4. Процедура проведення соціального аудиту.
- 1.5. Методи соціального аудиту.
- 1.6. Підсумкові документи за результатами соціального аудиту.

2. Практичні завдання.

- 2.1. Назвати суб'єктів соціального аудиту та заповнити таблицю.

СУБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНОГО АУДИТУ	КОРИСТУВАЧІ	РЕЗУЛЬТАТИ ОБСТЕЖЕННЯ

- 2.2. Процес проведення соціального аудиту включає в себе ряд послідовних етапів. Назвати ці етапи та оформити у вигляді таблиці.

№ з/п	НАЗВА ЕТАПУ
1	
2	
...	

- 2.3. Розробити та запропонувати систему показників соціальної звітності на підприємстві. Оформити у вигляді таблиці:

№ БЛОКУ	НАЗВА БЛОКУ	ПОКАЗНИКИ
1	Розвиток персоналу	
2	Підготовка кадрів	
3	Охорона здоров'я та безпеки умов праці	
4	Зайнятість	
5	Соціальне партнерство	
6	Дотримання трудового законодавства	
7	Соціально відповідальна реструктуризація	
8	Природоохоронна діяльність та ресурсозбереження	
9	Розвиток місцевого співтовариства	

- 2.4. В основі проведення соціального аудиту на підприємстві (службі, організації) лежить структурна схема певних процедур. Заповнити таблицю:

№ з/п	НАЗВА ПРОЦЕДУР	ЗМІСТ
1	Переговори про проведення соціального аудиту	
2	Підготовчі роботи	
3	Підготовка документів для проведення соціального аудиту	
4	Формування команди соціальних аудиторів	
5	Планування проведення соціального аудиту	
6	Виявлення функціональних областей, які потребують аналізу та покращення	
7	Збір інформації	
8	Збір аудиторських доказів	
9	Аналіз та обробка інформації	
10	Підготовка висновків за підсумками соціального аудиту	
11	Заключні переговори	

2.5. Ситуаційна вправа.

Ситуація. У момент проведення аудиторською фірмою «Спільна справа» соціального аудиту в управлінні соціального захисту населення було виявлено такі порушення і недоліки:

- у деяких випадках мала місце простроченість заборгованості з виплати заробітної плати;
- порушене співвідношення заробітної плати 10 відсотків найбільш високооплачуваних і 10 відсотків найменш оплачуваних працівників;
- за звітний період підприємство завищило рівень витрат на навчання;
- інших порушень не виявлено.

Завдання:

- визначити, який висновок має скласти аудитор у наведеній ситуації;
- скласти аудиторський висновок.

Питання для поточного контролю знань

1. Розкрийте зміст поняття «процедура проведення соціального аудиту».
2. Поясніть, хто може бути замовником соціального аудиту.
3. Опишіть основні етапи соціального аудиту.
4. Охарактеризуйте підготовчу роботу з проведення соціального аудиту.
5. Визначте документи, які називаються основними документами на проведення аудиту.
6. Розкрийте зміст листа-забав'язання про проведення соціального аудиту.
7. Розкрити зміст договору на проведення соціального аудиту.
8. Пояснити, як відбувається формування команди соціального аудиту.
9. Обґрунтуйте зміст планування соціального аудиту.
10. Поясніть, як відбувається збір інформації при проведенні соціального аудиту.
11. Опишіть документи, які можна включити до переліку документів, що являються джерелом інформації при проведенні соціального аудиту.
12. Яким чином відбувається збір аудиторських доказів?
13. Визначте сутність попереднього анкетування.
14. Розкрийте зміст поняття «аудиторська процедура».
15. Як відбувається аналіз та обробка інформації?
16. Як здійснюється підготовка заключного звіту соціального аудиту?
17. Розкрийте зміст звіту за висновками соціального аудиту.
18. Обґрунтуйте сутність перевірок виконання результатів соціального аудиту.
19. Дайте визначення поняттю «технології проведення соціального аудиту».
20. Охарактеризуйте якісні методи соціального аудиту.
21. Назвіть кількісні методи соціального аудиту.

Рекомендовані джерела: основна: 1-5; допоміжна 1-3: інформаційні ресурси мережі інтернет.

4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ №4

Тема: Аудит в соціальній сфері.

Мета та завдання практичного заняття: закріплення та поглиблення теоретичних знань з основ соціального аудиту в соціальній сфері шляхом обговорення теоретичних питань, дискусій, вирішення ситуаційних завдань.

План заняття

1. Обговорення питань:

1.1. Соціальний аудит як механізм оптимізації управління розвитком соціальної сфери.

1.2. Моніторинг і оцінка соціальних проектів і програм.

1.3. Освітній аудит: теорія та практика застосування.

1.4. Гендерний аудит.

1.5. Соціально-медичний аудит.

1.6. Соціально-екологічний аудит.

2. Ситуаційна вправа.

Керівник соціальної аудиторської фірми перед проведенням дослідження однієї з соціальних служб ставить перед вами (соціальним аудитором) завдання розробити програму дослідження. Для цього пропонує врахувати наступні рекомендації:

1. Описати складну ситуацію в організації (службі), яка обґрунтовує необхідність даного дослідження.

2. Розкрити проблему дослідження (проблему, яка існує і яку необхідно вирішити за допомогою дослідження).

3. Назвати об'єкт дослідження – того, кого потрібно вивчити (наприклад, соціального працівника, який має дохід нижче середнього).

4. Визначити предмет дослідження – те, що безпосередньо необхідно вивчити (наприклад, відношення працюючого до можливості підвищення кваліфікації).

5. Конкретизувати мету дослідження (сформулювати одне питання, на яке необхідно отримати відповідь за результатами добутих у ході дослідження даних).

6. Визначити завдання дослідження (конкретизовану мету розбити на окремі етапи).

7. Зробити теоретично інтерпретацію понять (визначити понятійний апарат дослідження, довідник основних термінів).

8. Визначитися з гіпотезою дослідження (створити список пропозицій, які необхідно перевірити за допомогою опитування).

9. Розкрити та розбити на складові основні індикатори для включення даних показників до анкети (емпіричне інтерпретування понять).

10. Розробити логічну схему аналізу даних (описати основні блоки анкети, пов'язані один з одним показники та параметри процесу, який вивчається, тобто тих параметрів, які входять до конкретного смислового блоку).

11. Описати методику дослідження (описується метод збору інформації, вибіркова модель, визначається її чисельність).

Завдання: розробити та запропонувати програму дослідження для виявлення в

об'єкта дослідження здатності вирішувати соціальні проблеми. Матеріал підготувати до захисту.

Питання для поточного контролю знань

1. Які документи оформляються при проведенні соціального аудиту в соціальній сфері?
2. Обґрунтуйте основні вимоги до технологій проведення соціального аудиту в соціальній сфері.
3. Поясніть, що таке моніторинг соціально-трудої сфери.
4. Охарактеризуйте основні вимоги, які дозволяють впроваджувати технологію проведення соціального аудиту в соціальній сфері.
5. Розкрити систему та послідовність аналітичних процедур при соціально-економічному аналізі.
6. Які основні методи аналізу використовуються при проведенні соціального аудиту в соціальній сфері?
7. Гендерний аудит як інструмент і процес, заснований на принципах активної участі.
8. МОП про суть та завдання гендерного аудиту.
9. Гендерний моніторинг та гендерний аудит. Їх співвідношення.
10. Принципи та критерії гендерного аудиту. Кількісні та якісні індикатори гендерного аудиту: принципи формування та можливості відстеження.
11. Ефективність гендерного аудиту як інструменту для виявлення гендерних диспропорцій, що впливають на якість соціально-трудоих відносин.

Рекомендовані джерела: основна: 1-5; допоміжна 1-3: інформаційні ресурси мережі інтернет.

5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ №5

Тема: Аудит в системі державного управління.

Мета та завдання практичного заняття: закріплення та поглиблення теоретичних знань з методології проведення соціального аудиту в системі державного управління шляхом обговорення теоретичних питань, дискусій.

План заняття

1. Обговорення питань:

- 1.1. Громадський контроль органів влади.
- 1.2. Аудит органів місцевої влади.
- 1.3. Громадська експертиза діяльності органів виконавчої влади.
- 1.4. Оцінювання державної політики.
- 1.5. Аудит в системі соціального управління муніципальними утвореннями.

2. Дискусія на тему: «Проблеми соціального аудиту в системі державного управління України»

Питання для поточного контролю знань

1. Як Ви розумієте поняття «громадський контроль органів влади»?
2. Які основні складові процесу аудиту органів місцевої влади?
3. Назвіть технологію громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади.
4. Які складові елементи процесу оцінювання державної політики?
5. Назвіть складові процесу аудиту в системі соціального управління муніципальними утвореннями.

Рекомендовані джерела: основна: 1-5; допоміжна 1-3: інформаційні ресурси мережі інтернет.

6. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ №6

Тема: Соціальне інспектування в Україні: основні поняття і загальна характеристика.

Мета та завдання практичного заняття: закріплення та поглиблення теоретичних знань з основ соціального інспектування шляхом обговорення теоретичних питань, дискусій.

План заняття

1. Обговорення питань:

- 1.1. Соціальне інспектування: характеристика поняття, категорії клієнтів.
- 1.2. Зміст соціального інспектування.
- 1.3. Види та методи соціального інспектування.
- 1.4. Умови здійснення соціального інспектування.
- 1.5. Законодавче регулювання соціального інспектування. Конвенція ООН «Про права людини». Конвенція ООН «Про права дитини». Закон України «Про охорону дитинства» як стратегічний документ, що встановлює основні засади державної політики у цій сфері. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми». Закон України «Про попередження насильства в сім'ї».

2. Практичні завдання

- 2.1. Зробіть порівняльний аналіз попереджувально-профілактичної та охоронно-захисної функцій в соціальному інспектуванні. Обґрунтуйте свою відповідь.
- 2.2. Зробіть порівняльний аналіз планового та оперативного соціального інспектування.

2.

Питання для поточного контролю знань

1. Дайте визначення поняттю «соціальне інспектування».
2. Обґрунтуйте етапи, що включають зміст соціального інспектування.
3. Охарактеризуйте складну життєву ситуацію як об'єктивну сукупність елементів середовища.
4. Розкрийте фактори, що негативно впливають чи можуть вплинути на забезпечення життєдіяльності осіб.

5. Назвіть фактори, що негативно впливають чи можуть вплинути на забезпечення життєдіяльності дитини в сім'ї.
6. Охарактеризуйте зміст діагностування складних життєвих обставин.
7. Назвіть етапи, що складають зміст соціального інспектування.
8. Опишіть види соціального інспектування.
9. Охарактеризуйте методи соціального інспектування.
10. Розкрийте роль анкетування в соціальному інспектуванні.
11. Охарактеризуйте сутність діагностичної функції в соціальному інспектуванні.
12. Розкрийте зміст наглядово-контрольної функції у соціальному інспектуванні.
13. Поясніть сутність комунікативної та координаційної функцій в соціальному інспектуванні

Рекомендовані джерела: основна: 1-5; допоміжна 1-3: інформаційні ресурси мережі інтернет.

7. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ №7

Тема: Технологія соціального супроводу сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Мета та завдання практичного заняття: закріплення та поглиблення теоретичних знань з технології соціального супроводу сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах шляхом дискусій, вирішення ситуаційних вправ.

План заняття

1. Обговорення питань:

1.1. Методики аналізу проблем та потреби сімей, які потребують соціальної допомоги.

1.2. Технології надання соціально-педагогічних послуг.

2. Практичне завдання:

2.1. Визначити та порівняти ознаки, які можуть вказувати на зазнавання дитиною жорстокого поводження та потребують негайного реагування з боку працівників закладу освіти. Оформити таблицю.

№ з/п	ОЗНАКИ ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДИТИНОЮ			
	фізичне насильство	сексуальне насильство	психологічне насильство	економічне насильство (занедбання дитини)

2.2. Ситуаційна вправа.

Ви – провідний спеціаліст у Центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. До вашої служби надійшла інформація про те, що в гуртожитку №8 на даний час разом (в одній кімнаті) проживає три особи: *батько* – Іван Васильович Гнатенко (на сьогоднішній день безробітний та *дві його доньки*

(Олена – 10 років; Марина – 8 років). Сім'я живе за рахунок *старшої доньки* – Оксани, яка мешкає окремо. *Мати* – Наталя Іванівна Гнатенко відбуває покарання в місцях позбавлення волі за вживання і розповсюдження наркотичної речовини.

Завдання: розробити та запропонувати методи для проведення соціального інспектування зазначеної вище сім'ї, що опинилася у складних життєвих обставинах. Оформити таблицю.

№ з/п	НАЗВА МЕТОДУ	ЗМІСТ МЕТОДУ	ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ ВІД ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

2.3. Ситуаційна вправа.

Фахівці міського Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді виявили сім'ю, яка складається з молодої жінки-одиначки та двох її дітей дошкільного віку. Сім'я перебуває у складних життєвих обставинах, про що говорить відсутність у мами та дітей паспорту й свідоцтва про народження. Сім'я не отримує будь-якої підтримки з боку родичів та близьких, тому що жінка – особа з числа дітей-сиріт. Сім'я не має постійного місця проживання та засобів існування. Через неналежний догляд та утримання дітей був ризик позбавлення мами батьківських прав.

Завдання: розробити та запропонувати план проведення соціального інспектування. Матеріал підготувати у вигляді доповіді на практичному занятті.

Питання для поточного контролю знань

1. Визначте поняття «оцінка потреб» особистості, що опинилася у складних життєвих обставинах.
2. Охарактеризуйте особливості взаємодії з дитиною під час оцінки її потреб.
3. Поясніть значення партнерства з дорослими членами сім'ї, родиною.
4. Розкрийте роль міжвідомчої взаємодії і сутність мультидисциплінарного підходу до здійснення оцінки потреб дитини та її сім'ї.
5. Визначте особливості проведення та документування експрес-оцінки.
6. Поясніть сутність інспектування як форми внутрівідомчого контролю.
7. Розкрийте специфіку здійснення та оформлення початкової оцінки.
8. Поясніть значення результату здійснення соціального інспектування в процесі соціального супроводу.

Рекомендовані джерела: основна: 1-5; допоміжна 1-3: інформаційні ресурси мережі інтернет.

8. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ №8

Тема: Порядок інспектування сімей, дітей та молоді, які опинились у складних життєвих обставинах.

Мета та завдання практичного заняття: закріплення та поглиблення теоретичних знань з державного пенсійного страхування та набуття практичних навичок розрахунку пенсій.

План заняття

1. Обговорення питань

1.1. Методи визначення сімей, дітей та молоді, які опинились у складних життєвих обставинах.

1.2. Методики соціального інспектування даних категорій населення.

2. Практичні завдання:

2.1. Ситуаційна вправа.

Від кримінальної виконавчої інспекції Вашого міста надійшло повідомлення про сім'ю громадянки Попової А., яка місяць тому народила дитину але за крадіжку отримала випробувальний термін строком на один рік. У молодій мамі відсутній паспорт, а у дитини – свідоцтво про народження.

Завдання: розробити план дій з соціального інспектування спираючись на наступні питання:

- хто буде проводити соціальне інспектування (суб'єкт дії)?
- на кого спрямовано соціальний аудит (об'єкт дії)?
- законодавчі акти, на які має спиратися суб'єкт соціального аудиту.
- функції суб'єкта у соціальному інспектуванні.
- права суб'єкта у соціальному інспектуванні.
- завдання, які ставить перед собою суб'єкт у соціальному інспектуванні.
- методи, які буде застосовувати суб'єкт у соціальному інспектуванні.
- висновки за підсумками соціального інспектування.

Підготувати доповідь до захисту своєї думки.

2.2. Практичне завдання

Для здійснення координації між суб'єктами соціальної роботи із сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах, та комплексного вирішення питань сім'ї, яка опинилася в складних життєвих обставинах, при райдержадміністрації створюється дорадчий орган, який очолює заступник голови райдержадміністрації відповідно до розподілу функціональних обов'язків.

Завдання: пояснити склад дорадчого органу і для кожного суб'єкта визначити його функціональні обов'язки. Заповнити таблицю:

№ з/п	СУБ'ЄКТИ ДОРАДЧОГО ОРГАНУ	ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОBOB'ЯЗКИ
1	Начальник відділу у справах сім'ї, молоді та спорту	
2	Директор центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	
3	Начальник служби у справах дітей	
За запрошенням:		

4	Керівники закладів охорони здоров'я	
5	Начальник відділу освіти	
6	Начальник управління праці та соціального захисту населення	
7	Керівник органів внутрішніх справ	
8	Керівник установ виконання покарань	

Питання для поточного контролю знань

1. Особливості соціального інспектування сім'ї.
2. Розвиток нових підходів в Україні до практики соціальної роботи з сім'єю.
3. Індикатори фізичного, психологічного та економічного насильства у сім'ї. Групи індикаторів насильства щодо дітей.
4. Шляхи виявлення індикаторів насильства.
5. Методи діагностики насильства над дитиною: візуальні, психологічні, медичні, соціологічні, педагогічні.
6. Суть, види та форми кризового втручання
7. Порядок здійснення кризового втручання.
8. Методи оцінки кризової ситуації
9. Принципи здійснення кризового втручання.
10. Нормативи діяльності працівника, який здійснює кризове втручання.
11. Умови/порядок припинення кризового втручання.
12. Причини виникнення складних життєвих обставин у сім'ях
13. Соціально-економічні причини складних життєвих обставин сімей та осіб, які підлягають соціальному інспектуванню.
14. Соціально-педагогічні причини складних життєвих обставин сімей та осіб, які підлягають соціальному інспектуванню.
15. Соціально-медичні причини складних життєвих обставин сімей та осіб, які підлягають соціальному інспектуванню.
16. Соціально-психологічні причини життєвих обставин сімей та осіб, які підлягають соціальному інспектуванню.

Рекомендовані джерела: основна: 1-5; допоміжна 1-3: інформаційні ресурси мережі інтернет.

9. ТЕМИ ДЛЯ ДОПОВІДЕЙ/РЕФЕРАТІВ

1. Соціальний аудит як історичне явище.
2. Соціальний аудит реалізації чорнобильських програм.
3. Інспектування діяльності громадських організацій по реалізації соціального захисту дітей-сиріт.
4. Соціальні аспекти аудиту екологічних програм.
5. Форми та методи соціального інспектування проблемних сімей.
6. Особливості соціального інспектування територіальних центрів по роботі з самотніми небезпечними людьми та інвалідами.
7. Особливості системи соціального інспектування в Україні.

8. Становлення соціального аудиту та інспектування в Україні.
9. Особливості проведення соціального аудиту органів місцевого самоврядування.
10. Соціальний аудит реалізації молодіжних програм (проектів).
11. Інноваційні підходи до організації соціального аудиту в соціальних службах України.
12. Соціальний аудит служб соціального захисту малозабезпечених сімей.
13. Форми та методи соціального аудиту підприємства.
14. Сучасні підходи щодо діагностування складних життєвих обставин особистості.
15. Вдосконалення напрямів організації соціального інспектування в соціальних службах.
16. Перспективи впровадження технологій соціального аудиту в Україні.
17. Соціальний аудит як механізм оптимізації управління розвитком соціальної сфери.
18. Оцінювання державної соціальної політики.
19. Соціальне інспектування: зарубіжний та вітчизняний досвід впровадження у систему соціального захисту та забезпечення.
20. Методи діагностування насильства над особистістю.
21. Технології кризового втручання в системі соціального інспектування.
22. Особливості соціального супроводу внутрішньо переміщених осіб.
23. Особливості соціального супроводу учасників АТО та членів їх сімей.
24. Особливості соціального інспектування сім'ї, члени якої мають інвалідність або ВІЛ-інфекцію.
25. Роль недержавних організацій щодо соціального супроводу та інспектування: зарубіжний та вітчизняний досвід.
26. Соціальне партнерство в системі соціального інспектування.
27. Розвиток нових підходів до практики соціального супроводу сімей або осіб, які підлягають соціальному інспектуванню.
28. Професійні компетенції соціального інспектора.
29. Аспекти розвитку соціального аудиту в Україні.
30. Американська модель соціального аудиту.
31. Німецька модель соціального аудиту.
32. Японська модель соціального аудиту.
33. Форми та основні напрямки позитивного впливу соціального аудиту на ефективність соціального партнерства.
34. Аудит охорони праці та навколишнього середовища.
35. Формування правової основи соціального аудиту в Україні.
36. Аудит системи управління людськими ресурсами.
37. Оцінка відповідності системи управління персоналом вимогам українського законодавства, міжнародним нормам та корпоративним стандартам.
38. Оцінка соціальної та економічної ефективності системи управління персоналом.
39. Управлінська аудиторська діяльність в Україні.

40. Аудиторська палата України. Спілка аудиторів в Україні.
41. Інспектування територіального центру обслуговування пенсіонерів та
- 42.одиноких непрацездатних громадян.
43. Інспектування фінансової діяльності соціальних служб.
44. Соціальне інспектування діяльності шкіл-інтернатів.
45. Соціальне інспектування дотримання Конвенції про права дитини у притулках для неповнолітніх та школах-інтернатах.
46. Соціальне інспектування молодіжних служб в Україні.
47. Інспектування закладів освіти по реалізації Указів Президента України щодо формування здорового способу життя та духовності у суспільстві.
48. Інспектування адресних соціальних допомог малозабезпеченим громадянам.

10. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

10.1.Підготовка до виконання контрольної роботи

Виконання контрольної роботи передбачає письмове розв'язання завдань за відповідним варіантом. Кожен варіант включає 2 теоретичних питання, 2 практичних завдання та 5 тестових завдань з тематики, визначеної навчальною програмою з дисципліни, за якою виконується контрольна робота.

Для студентів, які навчаються заочно за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення», передбачена методика розподілу варіантів контрольних робіт, в основу якої покладено принцип визначення варіанту за останньою цифрою залікової книжки.

Остання цифра залікової книжки	№ відповідного варіанту
0	1
1	2
2	3
3	4
4	5
5	6
6	7
7	8
8	9
9	10

Відповіді мають бути повними та обґрунтованими на всі теоретичні завдання, що передбачені конкретним варіантом контрольної роботи. Висновки необхідно робити з посиланням на конкретне літературне чи наукове джерело.

Запис умови завдань, передбачених варіантом, є обов'язковим. Контрольна робота повинна мати самостійний характер. Недопустимо запозичення тексту, фактичних даних із літературних джерел без посилання на них. Відповідно, контрольні роботи, написані без врахування цих вимог, не зараховуються та мають бути доопрацьовані.

Студент може спиратися у своїй роботі на відповідну навчальну і монографічну літературу з даної проблеми. При цьому, якщо він наводить цитату чи запозичує із літературного джерела якесь теоретичне положення (наприклад, визначення, висновки дослідження, думку автора літературного джерела з того чи іншого питання тощо), то обов'язково треба робити посилання на літературне джерело.

10.2. Оформлення контрольної роботи

Контрольна робота виконується державною (українською) мовою. Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 25 сторінок друкованого тексту. Контрольна робота має бути оформлена належним чином (див. Патики Н.І. Стандарти на оформлення магістерських, дипломних, бакалаврських, курсових, контрольних робіт та рефератів. – К.: ІПК ДСЗУ, 2014. – 26с.), зразок оформлення титульного аркушу представлений у ДОДАТКУ А.

Контрольна робота має бути виконана і направлена для перевірки протягом міжсесійного періоду, тобто навчального року, протягом якого здійснюється робота студента над засвоєнням навчального матеріалу як самостійно, так і під керівництвом викладача, але **не пізніше як за 15 днів до початку сесії** для студентів заочної форми навчання, передбаченої навчальним планом.

10.3. Критерії оцінювання контрольних робіт

Заочна форма навчання

Вид навчальної роботи	Кількість балів максимум
<i>Контрольна робота з дисципліни (відповідно отриманого завдання)</i>	60
Іспит	40
Разом	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

У разі отримання незадовільної оцінки, студент повинен усунути виявлені недоліки і повторно захистити її в установлений викладачем строк. Студент, який не виконав контрольної роботи або якщо його робота не зарахована за результатами її виконання, не допускається до семестрового контролю з дисципліни.

10.4. Варіанти контрольної роботи

Варіант 1

I. Теоретичні питання

1. Дати визначення поняттю «соціальний аудит».
2. Пояснити роль соціального аудиту в системі корпоративної соціальної відповідальності.

II. Практичні завдання

Завдання 1. Оформити таблицю і пояснити відмінності між зовнішнім (незалежним) і внутрішнім аудитом за наведеними ознаками:

ОЗНАКА	ЗОВНІШНІЙ АУДИТ	ВНУТРІШНІЙ АУДИТ
1. Постановка мети і завдання		
2. Організація роботи і обов'язки		
3. Суб'єкти		
4. Оплата праці		
5. Відповідальність		
6. Звітність		

Завдання 2.

Визначити відмінності аудиту від ревізії та оформити їх за наведеною таблицею:

ОЗНАКА	АУДИТ	РЕВІЗІЯ
1. Мета		
2. Завдання		
3. Суб'єкт		
4. Об'єкт		
5. Правове регулювання		
6. Ініціатори перевірки		
7. Час здійснення		
8. Принцип оплати праці		
9. Можливість відмови від перевірки		
10. Визначення обсягу перевірки		
11. Виправлення виявлених під час перевірки недоліків		
12. Поведінка у випадку виявлення зловживань		
13. Документальне оформлення результатів перевірки		
14. Користувачі інформації		

III. Тестові завдання

1. Поняття «аудит» походить від:
 - а) грецького «audit»

б) латинського «audio»

в) боснійського «revizije»

2. Автор «Трактату про рахунки і записи»:

а) Лука Пачолі

б) Карл Маркс

в) Чжоу

3. Аудиторська діяльність – це:

а) підприємницька діяльність, що включає в себе організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг

б) форма фінансового контролю

в) вирішальний вплив або можливість здійснення вирішального впливу на господарську діяльність суб'єкта господарювання складова частина процесів управління, що складається в узгодженні, впорядкуванні дій різних частин керованої системи

4. Методологічною основою соціального аудиту – є:

а) теорія цивілізаційного підходу

б) теорія демократичного підходу

в) теорія соціоекономіки та соціоекономічних відносин

г) теорія фінансово-економічних відносин

5. Об'єктивна необхідність відповідати за порушення соціальних норм – це:

а) соціальний контроль

б) соціальна відповідальність

в) соціальне спостереження

г) соціальне врегулювання

Варіант 2

I. Теоретичні питання

1. Назвати предмет соціального аудиту, його об'єкт та цілі.

2. Описати види та форми соціального аудиту.

II. Практичні завдання

Завдання 1. Оформити таблицю і пояснити відмінності між системою соціальних відносин на Заході (США, Європа) та в Японії:

КРИТЕРІЇ	США/ЄВРОПА	ЯПОНІЯ
Етнічні особливості		
Релігійний фактор		
Виховання цивілізаційних цінностей		
Індивідуальні цінності		
Загальні цінності		
Характерні національні риси		
Відношення до праці		
Філософія фірми		
Ключові принципи організації		
Основні вимоги до менеджменту		

Процес прийняття рішень		
Стиль управління		
Відносини між працівниками		
Метод найму та кадрова політика		
Спосіб вирішення конфліктів		

Завдання 2. Нове розуміння соціоекономічних відносин визначає більш широке коло зацікавлених сторін в аудиторському обстеженні економічних і соціальних сфер, тобто суб'єктів соціального аудиту. Назвати суб'єктів соціального аудиту та заповнити таблицю:

СУБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНОГО АУДИТУ	КОРИСТУВАЧІ	РЕЗУЛЬТАТИ ОБСТЕЖЕННЯ

III. Тестові завдання

1. Сукупність методів збору, вивчення, аналізу, обробки соціоекономічної інформації і практичних дій в їх логічній послідовності – це:

- а) методологія соціального аудиту
- б) прийоми соціального аудиту
- в) технології соціального аудиту
- г) висновки соціального аудиту

2. Проведення експертизи роботи органів управління об'єкта соціального аудиту в області підвищення ефективності трудової діяльності, зниження плинності кадрів, підвищення задоволеності працею у працівників – це:

- а) одна із цілей технології соціального аудиту
- б) одне із завдань технології соціального аудиту
- в) одна із функцій технології соціального аудиту
- г) один з етапів технології соціального аудиту

3. Система заходів, спрямованих на здійснення нагляду, аналізу, експертизи, контролю за здійсненням соціальних програм, проектів, умовами життєдіяльності, моральним, психічним та фізичним станом дітей та молоді, забезпечення захисту їх прав, свобод та законних інтересів – це:

- а) соціальне інспектування
- б) соціальний супровід
- в) соціальна терапія
- г) соціальна діагностика

4. Здійснення координації між суб'єктами соціальної роботи із сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах, та комплексного вирішення їх питань пов'язане з діяльністю:

- а) реабілітаційного центру
- б) дорадчого органу при райдержадміністрації
- в) центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді
- г) мобільних центрів

5. Інспектування, яке здійснюється відповідно до затвердженого директором

Центру плану – це:

- а) планове інспектування
- б) оперативне інспектування
- в) моніторингове інспектування
- г) громадське інспектування

Варіант 3

I. Теоретичні питання

1. Охарактеризувати складну життєву ситуацію як об'єктивну сукупність елементів середовища.
2. Назвати етапи, що складають зміст соціального інспектування.

II. Практичні завдання

Завдання 1.

Фахівці міського Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді виявили сім'ю, яка складається з молодої жінки-одиначки та двох її дітей дошкільного віку. Сім'я перебуває у складних життєвих обставинах, про що говорить відсутність у мами та дітей паспорту й свідоцтва про народження. Сім'я не отримує будь-якої підтримки з боку родичів та близьких, тому що жінка – особа з числа дітей-сиріт. Сім'я не має постійного місця проживання та засобів існування. Через неналежний догляд та утримання дітей був ризик позбавлення мами батьківських прав».

Завдання: Розробити та запропонувати план проведення соціального інспектування.

Завдання 2.

Визначити та порівняти ознаки, які можуть вказувати на зазнавання дитиною жорстокого поводження та потребують негайного реагування з боку працівників закладу освіти. Оформити таблицю:

№ з/п	ОЗНАКИ ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДИТИНОЮ			
	фізичне насильство	сексуальне насильство	психологічне насильство	економічне насильство (занедбання дитини)

III. Тестові завдання

1. Розробником теорії соціоекономіки – є:

- а) А. Сміт
- б) А. Шулус
- в) К. Маркс

2. Поняття «робоча аристократія» з'явилося:

- а) у другій половині XIX ст.
- б) у першій половині XX ст.
- в) у другій половині XX ст.
- г) на початку XXI ст.

3. Політика державної влади, яка активно впливає на промислову політику, бізнес, домагаючись забезпечення максимальної зайнятості, стимулює економічне зростання, створює умови для підвищення життєвого рівня населення, його соціального забезпечення, розвиває системи охорони здоров'я, освіти, соціального страхування тощо, - це:

- а) політика «загального добробуту»
- б) політика «ринкової орієнтації»
- в) політика «вбудованого лібералізму»
- г) політика неолібералізму

4. Відповідальність, яка пов'язана зі збільшенням прибутку та сприяє процвітання акціонерів – це:

- а) соціальна відповідальність бізнесу
- б) соціальна відповідальність держави
- в) соціальна відповідальність профспілок
- г) соціальна відповідальність неурядових організацій

5. Підсумкові показники забезпечення конкурентоспроможності підприємства, стабільності зайнятості персоналу, його задоволеності рівнем заробітної плати та соціальних виплат, умовами роботи – це критерії успішності в:

- а) управлінні персоналом
- б) управлінні наймами персоналу
- в) управлінні людськими ресурсами
- г) плануванні персоналу

Варіант 4

I. Теоретичні питання

1. Описати види соціального інспектування.
2. Охарактеризувати зміст діагностування складних життєвих обставин.

II. Практичні завдання

Завдання 1.

В основі проведення соціального аудиту на підприємстві (службі, організації) лежить структурна схема певних процедур. Заповнити таблицю:

№ з/п	НАЗВА ПРОЦЕДУР	ЗМІСТ
1	Переговори про проведення соціального аудиту	
2	Підготовчі роботи	
3	Підготовка документів для проведення соціального аудиту	
4	Формування команди соціальних аудиторів	
5	Планування проведення соціального аудиту	
6	Виявлення функціональних областей, які потребують аналізу та покращення	
7	Збір інформації	
8	Збір аудиторських доказів	
9	Аналіз та обробка інформації	
10	Підготовка висновків за підсумками соціального аудиту	

11	Заключні переговори	
----	---------------------	--

Завдання 2.

Для здійснення координації між суб'єктами соціальної роботи із сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах, та комплексного вирішення питань сім'ї, яка опинилася в складних життєвих обставинах, при райдержадміністрації створюється дорадчий орган, який очолює заступник голови райдержадміністрації відповідно до розподілу функціональних обов'язків.

Завдання. Пояснити склад дорадчого органу і для кожного суб'єкта визначити його функціональні обов'язки. Заповнити таблицю:

№ з/п	СУБ'ЄКТИ ДОРАДЧОГО ОРГАНУ	ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ
1	Начальник відділу у справах сім'ї, молоді та спорту	
2	Директор центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	
3	Начальник служби у справах дітей	
<i>За запрошенням:</i>		
4	Керівники закладів охорони здоров'я	
5	Начальник відділу освіти	
6	Начальник управління праці та соціального захисту населення	
7	Керівник органів внутрішніх справ	
8	Керівник установ виконання покарань	

III. Тестові завдання

1. Обставини, що об'єктивно порушують нормальну життєдіяльність особи, наслідки яких вона не може подолати самотійно – це:

- а) соціальні обставини
- б) складні матеріальні обставини
- в) обставини тимчасової складності
- г) складні життєві обставини

2. Сім'я, яка втратила свої виховні можливості через виникнення таких умов, що порушують нормальну життєдіяльність одного або кількох членів сім'ї, наслідки яких вони не можуть подолати самотійно – це:

- а) сім'я, що перебуває у складних життєвих обставинах
- б) сім'я групи ризику
- в) сім'я, члени якої характеризуються асоціальною поведінкою
- г) неповноцінна сім'я

3. Контроль за реалізацією у сім'ї прав людини; виявлення випадків їх порушення та умов, які цьому сприяють – це:

- а) мета соціального інспектування
- б) завдання соціального інспектування
- в) функція соціального інспектування
- г) право соціального інспектора

4. Інспектування, яке здійснюється з метою надання відповідної оцінки виконаних заходів у вирішенні складних життєвих обставин та підготовки об'єктивного висновку і рекомендацій за результатами проведеної роботи – це:

- а) планове інспектування
- б) оперативне інспектування
- в) моніторингове інспектування
- г) громадське інспектування

5. Соціальне інспектування здійснюється у строк:

- а) до 20 робочих днів з моменту першого відвідування осіб
- б) до 14 робочих днів з моменту першого відвідування осіб
- в) протягом місяця з моменту першого відвідування осіб
- г) до 10 робочих днів з моменту першого відвідування осіб

Варіант 5

I. Теоретичні питання

1. Визначити поняття «оцінка потреб» особистості, що опинилася у складних життєвих обставинах.
2. Розкрити роль міжвідомчої взаємодії і сутність мультидисциплінарного підходу до здійснення оцінки потреб дитини та її сім'ї.

II. Практичні завдання

Завдання 1. Основними партнерами соціального працівника в оцінці потреб дитини мають стати дорослі члени родини. Ви – соціальний працівник. Перед Вами стоїть **завдання** - розробити інструкцію для батьків спираючись на наступні питання:

1. Мета проведення оцінки потреб дитини (обґрунтувати, пояснити).
2. Значення оцінки потреб дитини.
3. Процедура збору інформації.
4. Роль батьків у зборі інформації.

Завдання 2. Усі методи збору інформації при проведенні соціального аудиту можна розділити на дві великі групи: кількісні та якісні. Порівняти якісні методи та заповнити таблицю:

№ з/п	НАЗВА МЕТОДУ	ВИЗНАЧЕННЯ	МЕТА	СУТНІСТЬ
1	Фокус-група (фокус-групові дискусії)			
2	Глибинне інтерв'ю			
3	Експертна оцінка			
4	Спостереження			
5	Публіцистичне прогнозування			

III. Тестові завдання

1. Інструмент регулювання ділових і трудових відносин в системі соціального партнерства – це:

- а) корпоративна етика
- б) професійна етика
- в) етика ділових взаємовідносин
- г) підприємницька етика

2. Бізнес, який дозволяє компанії зберігати конкуренто-спроможність в жорстких умовах глобалізації – це:

- а) фінансовий бізнес
- б) холістичний бізнес
- в) комерційний бізнес
- г) виробничий бізнес

3. Оцінка відповідності планової чисельності персоналу у виробничій програмі; кількісного та якісного складу працівників - цілям і завданням організації, інтересам співробітників – це:

- а) мета аудиту планування потреб у персоналі
- б) мета аудиту формування персоналу
- в) мета аудиту оцінювання персоналу
- г) мета аудиту управління персоналом

4. Регламентовані величини витрат праці, що централізовано розраховуються для типових або стандартних умов праці – це:

- а) нормативи часу
- б) єдині норми праці
- в) трудові нормативи
- г) типові норми праці

5. Ризик, який бере на себе агентство соціального аудиту, роблячи висновок про рівень досягнення соціоекономічних показників, про повну достовірність даних соціоекономічної звітності, в той час, коли в ньому можливі помилки і пропуски, які не потрапили в поле зору соціального аудитора – це:

- а) неминучий ризик
- б) аудиторський ризик
- в) соціальний ризик
- г) підприємницький ризик

Варіант 6

I. Теоретичні питання

1. Зробити порівняльний аналіз понять «соціальний аудит» та «соціальне інспектування»
2. Розкрити місце соціального аудиту в системі соціально-економічних наук.

II. Практичні завдання

Завдання 1

Ви – провідний спеціаліст у Центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. До вашої служби надійшла інформація про те, що в гуртожитку №8 на даний час разом (в одній кімнаті) проживає три особи: *батько* – Іван Васильович Гнатенко (на сьогоднішній день безробітний та *дві його доньки* (Олена – 10 років; Марина – 8 років). Сім'я живе за рахунок *старшої доньки* –

Оксани, яка мешкає окремо. *Мати* – Наталя Іванівна Гнатенко відбуває покарання в місцях позбавлення волі за вживання і розповсюдження наркотичної речовини.

Завдання: розробити та запропонувати методи для проведення соціального інспектування зазначеної вище сім'ї, що опинилася у складних життєвих обставинах. Оформити таблицю.

№ з/п	НАЗВА МЕТОДУ	ЗМІСТ МЕТОДУ	ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ ВІД ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

Завдання 2.

Пояснити відмінності між зовнішнім (незалежним) і внутрішнім аудитом за наведеними ознаками. Оформити таблицю .

ОЗНАКА	ЗОВНІШНІЙ АУДИТ	ВНУТРІШНІЙ АУДИТ
1. Постановка мети і завдання		
2. Організація роботи і обов'язки		
3. Суб'єкти		
4. Оплата праці		
5. Відповідальність		
6. Звітність		

III. Тестові завдання

1. Метод якісно-кількісного аналізу змісту документів з метою виявлення та вимірювання різних фактів і тенденцій, відображених у цих документах – це:

- а) фокус-груп
- б) бенчмаркінг
- в) фандрайзинг
- г) контент-аналіз

2. Метод, який допомагає дитині заспокоїтися, перебороти страх перед спілкуванням із дорослим – це:

- а) гра-інтерв'ю
- б) арт-терапія
- в) іннотерапія
- г) графіка

3. Статут громадського об'єднання - Спілки аудиторів України було прийнято у:

- а) 1991 р.
- б) 1993 р.
- в) 1992 р.
- г) 1996 р.

4. Незалежний орган - Аудиторську палату України було створено у:

- а) 1993 р.
- б) 1991 р.

в) 1995 р.

г) 1999 р.

5. Поширеною формою соціального аудиту в США, наряду з рейтингом, стає соціальна звітність:

а) на початку 80-х років XX ст.

б) у 90-х роках XX ст.

в) на початку XXI ст.

г) у 2012 р.

Варіант 7

I. Теоретичні питання

1. Назвати предмет соціального аудиту, його об'єкт та цілі.

2. Пояснити значення партнерства з дорослими членами сім'ї, родиною.

II. Практичні завдання

Завдання 1.

Від кримінальної виконавчої інспекції Вашого міста надійшло повідомлення про сім'ю громадянки Попової А., яка місяць тому народила дитину але за крадіжку отримала випробувальний термін строком на один рік. У молодій мамі відсутній паспорт, а у дитини – свідоцтво про народження.

Завдання: розробити план дій з соціального інспектування спираючись на наступні питання:

- хто буде проводити соціальне інспектування (суб'єкт дії)?
- на кого спрямовано соціальний аудит (об'єкт дії)?
- законодавчі акти, на які має спиратися суб'єкт соціального аудиту.
- функції суб'єкта у соціальному інспектуванні.
- права суб'єкта у соціальному інспектуванні.
- завдання, які ставить перед собою суб'єкт у соціальному інспектуванні.
- методи, які буде застосовувати суб'єкт у соціальному інспектуванні.
- висновки за підсумками соціального інспектування.

Завдання 2.

Розробити та запропонувати систему показників соціальної звітності на підприємстві. Оформити у вигляді таблиці:

№ БЛОКУ	НАЗВА БЛОКУ	ПОКАЗНИКИ
1	Розвиток персоналу	
2	Підготовка кадрів	
3	Охорона здоров'я та безпеки умов праці	
4	Зайнятість	
5	Соціальне партнерство	
6	Дотримання трудового законодавства	
7	Соціально відповідальна реструктуризація	
8	Природоохоронна діяльність та ресурсозбереження	
9	Розвиток місцевого співтовариства	

III. Тестові завдання

1. Сукупність прийомів, підходів, способів вивчення соціоекономічних процесів в їх динаміці і статистиці – це:

- а) методи соціального аудиту
- б) методики соціального аудиту
- в) технологія соціального аудиту
- г) аналітична робота соціального аудиту

2. Мала група людей, діяльністю якої керує соціальний аудитор з метою отримання інформації, необхідної для проведеного соціального аудиту, і робота якої носить спонтанний неструктурований характер – це:

- а) група аудиторів
- б) фокус-група
- в) група експертів з соціального аудиту
- г) група громадських контролерів

3. Статут громадського об'єднання - Співки аудиторів України було прийнято у:

- а) 1991 р.
- б) 1993 р.
- в) 1992 р.
- г) 1996 р.

4. Незалежний орган - Аудиторську палату України було створено у:

- а) 1993 р.
- б) 1991 р.
- в) 1995 р.
- г) 1999 р.

5. Поширеною формою соціального аудиту в США, наряду з рейтингом, стає соціальна звітність:

- а) на початку 80-х років XX ст.
- б) у 90-х роках XX ст.
- в) на початку XXI ст.
- г) у 2012 р.

Варіант 8

I. Теоретичні питання

1. Поясніть, як відбувається збір інформації при проведенні соціального аудиту.
2. Гендерний аудит як інструмент і процес, заснований на принципах активної участі

II. Практичні завдання

Завдання 1.

У момент проведення аудиторською фірмою «Спільна справа» соціального аудиту в управлінні соціального захисту населення було виявлено такі порушення і недоліки:

– у деяких випадках мала місце простроченість заборгованості з виплати заробітної плати;

- порушене співвідношення заробітної плати 10 відсотків найбільш високооплачуваних і 10 відсотків найменш оплачуваних працівників;
- за звітний період підприємство завищило рівень витрат на навчання;
- інших порушень не виявлено.

Завдання:

- визначити, який висновок має скласти аудитор у наведеній ситуації;
- скласти аудиторський висновок.

Завдання 2.

Процес проведення соціального аудиту включає в себе ряд послідовних етапів. Назвати ці етапи та оформити у вигляді таблиці.

№ з/п	НАЗВА ЕТАПУ
1	
2	
...	

III. Тестові завдання

1. Метод якісно-кількісного аналізу змісту документів з метою виявлення та вимірювання різних фактів і тенденцій, відображених у цих документах – це:

- а) фокус-груп
- б) бенчмаркінг
- в) фандрайзинг
- г) контент-аналіз

2. Метод, який допомагає дитині заспокоїтися, перебороти страх перед спілкуванням із дорослим – це:

- а) гра-інтерв'ю
- б) арт-терапія
- в) іннотерапія
- г) графіка

3. Статут громадського об'єднання - Спілки аудиторі України було прийнято у:

- а) 1991 р.
- б) 1993 р.
- в) 1992 р.
- г) 1996 р.

4. Незалежний орган - Аудиторську палату України було створено у:

- а) 1993 р.
- б) 1991 р.
- в) 1995 р.
- г) 1999 р.

5. Поширеною формою соціального аудиту в США, наряду з рейтингом, стає соціальна звітність:

- а) на початку 80-х років XX ст.
- б) у 90-х роках XX ст.
- в) на початку XXI ст.

г) у 2012 р.

Варіант 9

I. Теоретичні питання

1. Дайте визначення поняттю «технології проведення соціального аудиту». Охарактеризуйте якісні методи соціального аудиту.
2. Охарактеризуйте складові поняття «соціальна відповідальність».

II. Практичні завдання

Завдання 1.

В основі проведення соціального аудиту на підприємстві (службі, організації) лежить структурна схема певних процедур. Заповнити таблицю:

№ з/п	НАЗВА ПРОЦЕДУР	ЗМІСТ
1	Переговори про проведення соціального аудиту	
2	Підготовчі роботи	
3	Підготовка документів для проведення соціального аудиту	
4	Формування команди соціальних аудиторів	
5	Планування проведення соціального аудиту	
6	Виявлення функціональних областей, які потребують аналізу та покращення	
7	Збір інформації	
8	Збір аудиторських доказів	
9	Аналіз та обробка інформації	
10	Підготовка висновків за підсумками соціального аудиту	
11	Заключні переговори	

Завдання 2.

Ситуація. У момент проведення аудиторською фірмою «Спільна справа» соціального аудиту в управлінні соціального захисту населення було виявлено такі порушення і недоліки:

- у деяких випадках мала місце простроченість заборгованості з виплати заробітної плати;
- порушене співвідношення заробітної плати 10 відсотків найбільш високооплачуваних і 10 відсотків найменш оплачуваних працівників;
- за звітний період підприємство завищило рівень витрат на навчання;
- інших порушень не виявлено.

Завдання:

- визначити, який висновок має скласти аудитор у наведеній ситуації;
- скласти аудиторський висновок.

III. Тестові завдання

1. Розробником теорії соціоекономіки – є:

- а) А. Сміт
- б) А. Шулуєв
- в) К. Маркс

2. Поняття «робоча аристократія» з'явилося:

- а) у другій половині XIX ст.
- б) у першій половині XX ст.
- в) у другій половині XX ст.
- г) на початку XXI ст.

3. Політика державної влади, яка активно впливає на промислову політику, бізнес, домагаючись забезпечення максимальної зайнятості, стимулює економічне зростання, створює умови для підвищення життєвого рівня населення, його соціального забезпечення, розвиває системи охорони здоров'я, освіти, соціального страхування тощо, - це:

- а) політика «загального добробуту»
- б) політика «ринкової орієнтації»
- в) політика «вбудованого лібералізму»
- г) політика неолібералізму

4. Відповідальність, яка пов'язана зі збільшенням прибутку та сприяє процвітанню акціонерів – це:

- а) соціальна відповідальність бізнесу
- б) соціальна відповідальність держави
- в) соціальна відповідальність профспілок
- г) соціальна відповідальність неурядових організацій

5. Підсумкові показники забезпечення конкурентоспроможності підприємства, стабільності зайнятості персоналу, його задоволеності рівнем заробітної плати та соціальних виплат, умовами роботи – це критерії успішності в:

- а) управлінні персоналом
- б) управлінні наймами персоналу
- в) управлінні людськими ресурсами
- г) плануванні персоналу

Варіант 10

I. Теоретичні питання

1. Розкрийте зміст поняття «процедура проведення соціального аудиту».
2. Опишіть документи, які можна включити до переліку документів, що являються джерелом інформації при проведенні соціального аудиту.

II. Практичні завдання

Завдання 1.

Керівник соціальної аудиторської фірми перед проведенням дослідження однієї з соціальних служб ставить перед вами (соціальним аудитором) завдання розробити програму дослідження. Для цього пропонує врахувати наступні рекомендації:

1. Описати складну ситуацію в організації (службі), яка обґрунтовує необхідність даного дослідження.
2. Розкрити проблему дослідження (проблему, яка існує і яку необхідно вирішити за допомогою дослідження).
3. Назвати об'єкт дослідження – того, кого потрібно вивчити (наприклад,

соціального працівника, який має дохід нижче середнього).

4. Визначити предмет дослідження – те, що безпосередньо необхідно вивчити (наприклад, відношення працюючого до можливості підвищення кваліфікації).

5. Конкретизувати мету дослідження (сформулювати одне питання, на яке необхідно отримати відповідь за результатами добутих у ході дослідження даних).

6. Визначити завдання дослідження (конкретизовану мету розбити на окремі етапи).

7. Зробити теоретично інтерпретацію понять (визначити понятійний апарат дослідження, довідник основних термінів).

8. Визначитися з гіпотезою дослідження (створити список пропозицій, які необхідно перевірити за допомогою опитування).

9. Розкрити та розбити на складові основні індикатори для включення даних показників до анкети (емпіричне інтерпретування понять).

10. Розробити логічну схему аналізу даних (описати основні блоки анкети, пов'язані один з одним показники та параметри процесу, який вивчається, тобто тих параметрів, які входять до конкретного смислового блоку).

11. Описати методику дослідження (описується метод збору інформації, вибіркова модель, визначається її чисельність).

Завдання: розробити та запропонувати програму дослідження для виявлення в об'єкта дослідження здатності вирішувати соціальні проблеми.

Завдання 2

Розробити та запропонувати систему показників соціальної звітності на підприємстві. Оформити у вигляді таблиці:

№ БЛОКУ	НАЗВА БЛОКУ	ПОКАЗНИКИ
1	Розвиток персоналу	
2	Підготовка кадрів	
3	Охорона здоров'я та безпеки умов праці	
4	Зайнятість	
5	Соціальне партнерство	
6	Дотримання трудового законодавства	
7	Соціально відповідальна реструктуризація	
8	Природоохоронна діяльність та ресурсозбереження	
9	Розвиток місцевого співтовариства	

III. Тестові завдання

1. Сукупність методів збору, вивчення, аналізу, обробки соціоекономічної інформації і практичних дій в їх логічній послідовності – це:

- а) методологія соціального аудиту
- б) прийоми соціального аудиту
- в) технології соціального аудиту
- г) висновки соціального аудиту

2. Проведення експертизи роботи органів управління об'єкта соціального аудиту в області підвищення ефективності трудової діяльності, зниження

плинності кадрів, підвищення задоволеності працею у працівників – це:

- а) одна із цілей технології соціального аудиту
- б) одне із завдань технології соціального аудиту
- в) одна із функцій технології соціального аудиту
- г) один з етапів технології соціального аудиту

3. Система заходів, спрямованих на здійснення нагляду, аналізу, експертизи, контролю за здійсненням соціальних програм, проектів, умовами життєдіяльності, моральним, психічним та фізичним станом дітей та молоді, забезпечення захисту їх прав, свобод та законних інтересів – це:

- а) соціальне інспектування
- б) соціальний супровід
- в) соціальна терапія
- г) соціальна діагностика

4. Здійснення координації між суб'єктами соціальної роботи із сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах, та комплексного вирішення їх питань пов'язане з діяльністю:

- а) реабілітаційного центру
- б) дорадчого органу при райдержадміністрації
- в) центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді
- г) мобільних центрів

5. Інспектування, яке здійснюється відповідно до затвердженого директором Центру плану – це:

- а) планове інспектування
- б) оперативне інспектування
- в) моніторингове інспектування
- г) громадське інспектування

11.ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Соціальна експертиза як компонент державної соціальної політики.
2. Історія виникнення соціального аудиту.
3. Соціальний аудит як суспільна практика.
4. Види та функції соціального аудиту.
5. Відповідальність як принцип соціального аудиту.
6. Соціальний аудит у концепції соціальної відповідальності.
7. Характеристика основних і найбільш поширених міжнародних стандартів та індексів: AA 1000, SA 8000 (ISO 26000), ISO 9000, ISO 14001, OHSAS 18001, GRI, Global Compact.
8. Зарубіжні моделі та досвід соціального аудиту.
9. Соціальний аудит як оціночне дослідження.
10. Ризики в соціальному аудиті.
11. Процедура проведення соціального аудиту.
12. Методи соціального аудиту.
13. Підсумкові документи за результатами соціального аудиту.

14. Соціальний аудит як механізм оптимізації управління розвитком соціальної сфери.
15. Моніторинг і оцінка соціальних проєктів і програм.
16. Освітній аудит: теорія та практика застосування.
17. Соціально-медичний аудит.
18. Соціально-екологічний аудит.
19. Громадський контроль органів влади.
20. Аудит органів місцевої влади.
21. Громадська експертиза діяльності органів виконавчої влади.
22. Оцінювання державної політики.
23. Аудит правоохоронних органів.
24. Соціальне інспектування: характеристика поняття, категорії клієнтів.
25. Зміст соціального інспектування.
26. Функції соціального інспектування.
27. Об'єкти та етапи соціального інспектування.
28. Види та методи соціального інспектування.
29. Умови здійснення соціального інспектування.
30. Результати здійснення соціального інспектування.
31. Нормативно-правова база соціального інспектування.
32. Конвенція ООН про права дитини – головний нормативно-правовий акт, що визначає головні права і свободи дитини.
33. Закон України «Про охорону дитинства» як стратегічний документ, що визначає пріоритети у реалізації прав дитини.
34. Основні положення Наказу Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту “Про затвердження Порядку здійснення соціального інспектування центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, сімей та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах” від 31.03.2008, № 1278.
35. Основні положення “Порядку здійснення соціального інспектування центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді сімей та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах”.
36. Основні професійні компетенції соціального інспектора.
37. Акт соціального інспектування сім'ї.
38. Особливості соціального інспектування сім'ї.
39. Методи діагностики насильства над дитиною: візуальні, психологічні, медичні, соціологічні, педагогічні.
40. Нормативно-правова база України щодо попередження насильства у сім'ї та жорстокого поводження з дітьми.
41. Особливості збирання та зберігання інформація про сім'ї та осіб, які підлягають соціальному інспектуванню.
42. Виявлення складних життєвих обставин під час соціального інспектування.
43. Виявлення сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах, їх облік, здійснення аналізу та оцінки потреб у соціальних послугах, визначення рівня доступності до соціальних послуг.

44. Організація отримання інформації щодо осіб які підлягають соціальному інспектуванню від структурних підрозділів місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності.
45. Організація взаємодії з місцевою громадою щодо осіб, які підлягають соціальному інспектуванню.
46. Облікові документи соціального інспектування.
47. Оцінка потреб кожної із виявлених сімей, які підлягають соціальному інспектуванню.
48. Причини виникнення складних життєвих обставин у сім'ях
49. Соціально-економічні причини складних життєвих обставин сімей та осіб, які підлягають соціальному інспектуванню.
50. Соціально-педагогічні причини складних життєвих обставин сімей та осіб, які підлягають соціальному інспектуванню.
51. Соціально-медичні причини складних життєвих обставин сімей та осіб, які підлягають соціальному інспектуванню.
52. Соціально-психологічні причини життєвих обставин сімей та осіб, які підлягають соціальному інспектуванню.

12 ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Зверева ІД., Козубовська І.В., Керцмвн В.Ю., Пічкарь ОЛ. Соціальна робота з дітьми і молоддю (теоретико-методологічні аспекти). — Ч. I — Ужгород: УжНУ, 2000. — 192 с.
2. Калінеску Т.В., Шаповалова Т.С., Ліхоносова Т.С. Соціальний аудит та інспектування. — Луганськ.: Східноукраїн. нац. ун-т ім. В. Даля., 2012.
3. Капська А.Й., Безпалько О.В., Майнова Р.Х. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи. — К., 2002. — 213 с.
4. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Менеджмент соціальної роботи. — К.: Каравела, 2007.
5. Мазурик О.В. Соціальний аудит: теоретичні засади та технологія застосування в Україні : [монографія]— Донецьк: Східний видавничий дім, 2013. — 316 с.

Допоміжна

1. Меркулова Н. В. Соціальний аудит, інспектування та консультування: [навчальний посібник] / Н. В. Меркулова, Л. М. Федорова. — Мелітополь : Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2016. — 90 с.
2. Соціальна робота в Україні. Навчальний посібник / За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. — К.: ЦНЛ, 2004.
3. Лукашевич М.П., Семігіна Т.В. Соціальна робота. Теорія і практика. — К.: Каравела. — 2011. — 340 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Урядовий портал. Сайт Кабінету Міністрів України. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://kmu.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства юстиції України - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.minjust.gov.ua
5. Національна асоціація медіаторів України - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://namu.com.ua/ua/>

ДОДАТОК А

Зразок титульного аркуша контрольної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни:

«Соціальний аудит та інспектування»

Роботу виконав:

(прізвище, ім'я та ім'я по батькові)

№ залік. книжки _____

Варіант № _____

Робота подана на кафедру
соціального забезпечення _____

(дата)

Роботу перевірів: к.е.н., доцент Губар О.Є.

(прізвище, ім'я та ім'я по батькові)

Відмітка про перевірку _____

Черкаси – 20__ р.